

Funded by the Erasmus +
program of
the European Union

Το Λογικό Μοντέλο STRENCO για τριμερή εργασία στην ψυχική υγεία

Πνευματικό Προϊόν 3

Dr Cristina Vasilica, Lorna Mcglynn, Dr Mariyana Schoultz and Prof. Heather Iles-Smith

Centre for Social and Health Research, School of Health and Society, University of Salford

Με συνεισφορά των εταίρων STRENCO

Dr Mark Monahan, Dr Jean Morrissey and Prof. Agnes Higgins
School of Nursing & Midwifery, Trinity College Dublin

Katja Kokkinen and Taja Kiiskila
Jyvaskyla University of Applied Sciences

Johan Mestdagh and Sien Seynhaeve
VIVES University of Applied Sciences

Δρ. Ευανθία Σακελλάρη, Χρίστος Πράπας, Καθηγήτρια Αρετή Λαγίου
Τμήμα Δημόσιας και Κοινωνικής Υγείας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Anne Kivimäki, Jussi Savolainen and Dr Nina Kilkku
Tampere University of Applied Sciences

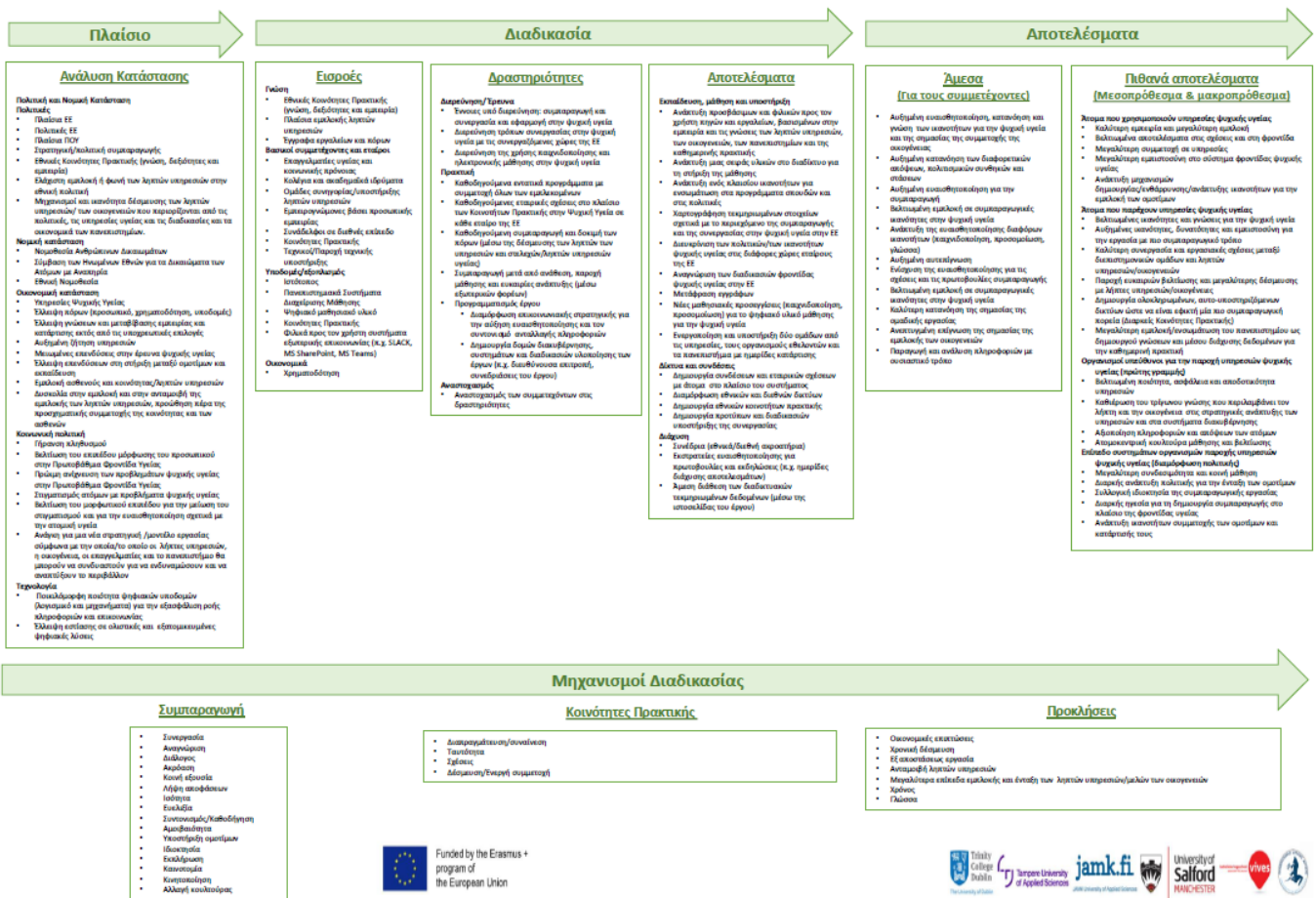

Εισαγωγή

Στο παρόν έγγραφο παρουσιάζεται το “Λογικό Μοντέλο STRENCO” που αποτελεί ένα Τριμερές Μοντέλο (εφεξής αναφερόμενο ως “Λογικό Μοντέλο STRENCO”) για την εργασία στην ψυχική υγεία με ένα πιο συμπαραγωγικό τρόπο (Σχήμα 1). Στην γραπτή έκθεση υποστήριξης του έργου παρουσιάζεται μια λεπτομερής και ενδελεχής επισκόπηση του μοντέλου, ο τρόπος δημιουργίας του και τα δεδομένα και η ανάλυση πάνω στην οποία βασίζεται. Το μοντέλο αποτελεί το Πνευματικό Προϊόν 3 του έργου STRENCO, το οποίο αποβλέπει στην ενδυνάμωση των ικανοτήτων εργασίας στην ψυχική υγεία.

Το Λογικό Μοντέλο STRENCO για Τριμερή Εργασία στην Ψυχική Υγεία

Το Όραμα STRENCO: Για στήριξη και για πιο ατομικεντρική, συμπαραγωγική, αποτελεσματική και ασφαλή φροντίδα ψυχικής υγείας καθώς για καλύτερη υγεία και ευημερία των ατόμων που χρησιμοποιούν υπηρεσίες ψυχικής υγείας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί από λήπτες υπηρεσιών και μέλη των οικογενειών που δημιουργούν εταιρική σχέση με άτομα που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες εκπαιδευτικούς και ερευνητές που χρησιμοποιούν σε μεγαλύτερο βαθμό συμπαραγωγικές/συνεργατικές σχέσεις. Για τον σκοπό αυτό απαιτείται χρήση επικοινωνίας, συνεργασίας, συμπαραγωγής, ηγεσίας και οργανωτικής και συστημικής προώθησης.

Σχήμα 1 Λογικό Μοντέλο STRENCO (βλ. Παράρτημα 1 για μεγαλύτερο σχήμα)

Το όραμα STRENCO απέβλεπε στην στήριξη και στην πιο ατομικεντρική, συμπαραγωγική, αποτελεσματική και ασφαλή φροντίδα ψυχικής υγείας και σε καλύτερη υγεία και ευημερία των ατόμων που λαμβάνουν υπηρεσίες ψυχικής υγείας. Βασίζεται στην πεποίθηση ότι αυτό μπορεί να επιτευχθεί από λήπτες υπηρεσιών και μέλη των οικογενειών που δημιουργούν εταιρική σχέση με άτομα που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες υγείας, εκπαιδευτικούς, ερευνητές και φοιτητές οι οποίοι χρησιμοποιούν σε μεγαλύτερο βαθμό συμπαραγωγικές/συνεργατικές. Για τον σκοπό αυτό απαιτείται χρήση επικοινωνίας, συνεργασίας, συμπαραγωγής,

ηγεσίας και οργανωτικής και συστημικής προσέγγισης. Αυτές είναι οι θεμελιώδεις αρχές σύμφωνα με τις οποίες προσπαθήσαμε να εργαστούμε κατά τη διάρκεια του έργου.

Το Λογικό Μοντέλο STRENCO για Τριμερή Εργασία παρέχει μια εικόνα της δυνατότητας εργασίας με πιο συμπαραγωγικές μεθόδους για την επίτευξη μεγαλύτερης ένταξης των ληπτών υπηρεσιών, των μελών των οικογενειών, των φροντιστών, των εμπειρογνομόνων βάσει προσωπικής εμπειρίας, των επαγγελματιών υγείας, των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας και των φοιτητών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων στη φροντίδα, στην πολιτική και στην έρευνα για την ψυχική υγεία.

Η ανάπτυξη του μοντέλου πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της πολιτικής της ΕΕ, η οποία δίνει έμφαση στον ρόλο της έρευνας, της εκπαίδευσης και της πρακτικής ως παραγόντων συνδημιουργίας νέων προσεγγίσεων εργασίας (τρίγωνο γνώσης). Σε ορισμένες χώρες η συμπαραγωγή είναι ενταγμένη σε εθνικά πλαίσια πολιτικών, ενώ σε άλλες η ένταξη των ληπτών υπηρεσιών περιορίζεται στην εμπλοκή σε ερευνητικά προγράμματα, με τη συμμετοχή των ληπτών των υπηρεσιών και των μελών των οικογενειών στην ανάπτυξη, στην παροχή, στην αξιολόγηση και στην έρευνα, να βρίσκονται ακόμη υπό εξέλιξη.

Ενώ η συμπαραγωγή αποτελεί μέρος των συζητήσεων των σχετικών με τις υπηρεσίες ψυχικής υγείας, είναι ωστόσο λίγα τα παραδείγματα του τρόπου με τον οποίο αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί με πρόβλεψη της συμμετοχής όλων των ενδιαφερόμενων παραγόντων στο τρίγωνο γνώσης. Το Λογικό Μοντέλο STRENCO για Τριμερή Εργασία (Σχήμα 1) επεκτείνει τα στοιχεία που υπάρχουν παρέχοντας ρεαλιστική καθοδήγηση για τον τρόπο συμπαραγωγής στην ψυχική υγεία (Slay and Stephens, 2013; NDTi, 2016).

Κατά την υποβολή της πρότασης δημιουργίας ενός Τριμερούς Μοντέλου εργασίας, οι εταίροι συμφώνησαν για την προώθηση μιας μεθόδου όπου όλοι οι εμπλεκόμενοι στη συζήτηση για την ψυχική υγεία θα μπορούν να συμμετάσχουν στην συνδημιουργία γνώσης και μάθησης που θα μπορούσαν να ενδυναμώσουν και να βελτιώσουν τις ικανότητες σχετικά με την ψυχική υγεία. Υιοθετήθηκε μια προσέγγιση η οποία είχε ως βάση τις αρχές της έρευνας συμμετοχικής δράσης. Με την προσέγγιση αυτή προτάθηκε η ανάπτυξη Κοινοτήτων Πρακτικής (Community of Practice) όπου θα συμμετείχαν οι λήπτες των υπηρεσιών, τα μέλη των οικογενειών, οι φροντιστές, οι εμπειρογνώμονες βάσει προσωπικής εμπειρίας, οι επαγγελματίες υγείας, τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας και οι φοιτητές σε κάθε έναν από τους έξι εταίρους στις πέντε χώρες. Οι συγκεκριμένες Κοινότητες Πρακτικής λειτούργησαν στο πλαίσιο του κεντρικού έργου ως 'δεξαμενές σκέψης', τόσο για την ανάπτυξη των Πνευματικών Προϊόντων του έργου όσο και για την διεξαγωγή των σχετικών Εντατικών Προγραμμάτων για φοιτητές και εκπαιδευτικούς. Μέσω της μάθησης στις εν λόγω Κοινότητες Πρακτικής, αποτέλεσαν τη βάση του Λογικού Μοντέλου STRENCO και του τρόπου εργασίας.

Το Λογικό Μοντέλο STRENCO

Το Λογικό Μοντέλο STRENCO δίνει έμφαση στο πώς συνδυάζονται το πλαίσιο, η διαδικασία και τα αποτελέσματα στη συμπαραγωγή. Η διαδικασία εργασίας με τον τρόπο της συμπαραγωγής μπορεί να απεικονίζεται ως ένα παζλ με τις βασικές του συνιστώσες (κομμάτια) που περιλαμβάνουν το πλαίσιο, τη διαδικασία και τα αποτελέσματα. Ο μηχανισμός της διαδικασίας θα πρέπει να θεωρείται βασικός παράγοντας επιρροής της συμπαραγωγής.

Πλαίσιο (Ανάλυση Κατάστασης)

Το 'Πλαίσιο' είναι μια δύναμη που απλώνεται παντού επηρεάζοντας την επιτυχία των έργων. Περιλαμβάνει τη διαμόρφωση και τα πραγματικά στοιχεία μέσα στα οποία αναπτύσσονται τα προγράμματα για την κατανόηση των πιθανών επιπλοκών στο μέλλον. Στο έργο STRENCO, η ομάδα χρησιμοποίησε την ανάλυση PEST ως πρακτικό πλαίσιο συμπερίληψης των λογικών, των πολιτικών, των νομικών, των οικονομικών, των κοινωνικών και τεχνολογικών στοιχείων και την εμπειρία της ομάδας τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Περιέλαβε την κατανόηση των γεωγραφικών ποικιλομορφιών στην πολιτική, στη συμπαραγωγή, στην ποικιλία των μοντέλων χρηματοδότησης και παροχής υπηρεσιών μέσα στο πλαίσιο των οποίων λειτούργησε το έργο STRENCO. Κατόπιν, με την πρόοδο του έργου, η ανάλυση αναστοχασμών, των εβδομάδων Εντατικών Προγραμμάτων, επισήμανε την ποικιλομορφία πολιτικής, συστημάτων φροντίδας υγείας και αλληλεπικαλύψεων στον τομέα των ικανοτήτων ψυχικής υγείας στις διάφορες χώρες.

Διαδικασία

Η 'Διαδικασία' ταυτοποιεί τα δεδομένα εισροών στο σύστημα και τις δραστηριότητες που απαιτούνται για την επίτευξη αποτελεσμάτων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην ανάπτυξη συμπαραγωγικών τρόπων εργασίας στο πεδίο της ψυχικής υγείας. Τα στοιχεία αυτά επισημαίνουν τη χρήση των εθνικών και διεθνών πολιτικών και πλαισίων, τους βασικούς συμμετέχοντες, τα στοιχεία υποδομών και κυρίως τους πόρους οι οποίοι απαιτούνται για την ανάπτυξη των προσεγγίσεων αυτών. Η διαδικασία περιλαμβάνει επίσης όσα επιτεύχθηκαν ή μπορούν να επιτευχθούν στο πλαίσιο της συμπαραγωγικής εργασίας. Αυτά αντικατοπτρίζονται στις έννοιες της έρευνας, της πρακτικής και του αναστοχασμού. Το τελικό στοιχείο της διαδικασίας είναι τα αποτελέσματα. Αυτά αναφέρονται στα αποτελέσματα της δραστηριότητας. Ως προς αυτό, το μοντέλο αναγνωρίζει τη σημασία της εκπαίδευσης, της μάθησης και της στήριξης, της διαμόρφωσης διασυνδέσεων και της δημιουργίας δικτύων και τρόπων για τη διάχυση των πληροφοριών, ως βασικών συστατικών των αποτελεσμάτων του μοντέλου.

Αποτελέσματα

Το τρίτο στοιχείο του μοντέλου είναι τα αποτελέσματα, τα οποία αναφέρονται ως άμεσα και ως μακροπρόθεσμα. Η ανάλυση των αναστοχασμών των συμμετεχόντων στα Εντατικά Προγράμματα κατέδειξε ότι με την τήρηση της ανωτέρω 'Διαδικασίας' εργασίας προκλήθηκαν βραχυπρόθεσμα αποτελέσματα για συμμετέχοντες οι οποίοι ανέφεραν αυξημένη ευαισθητοποίηση, κατανόηση και γνώση των ικανοτήτων για την ψυχική υγεία και για τη σημασία της συμμετοχής των οικογενειών. Οι συμμετέχοντες βελτίωσαν τη δέσμευση με τις ικανότητες συμπαραγωγής αναπτύσσοντας παράλληλα την ευαισθητοποίηση για τη συμπαραγωγή, τις σχέσεις και τις πρωτοβουλίες συμπαραγωγής. Μακροπρόθεσμα, η εργασία με συμπαραγωγή αναμένεται να δημιουργήσει θετικά αποτελέσματα τόσο σε μικρο-επίπεδο όσο και μακρο-επίπεδο (άτομα που λαμβάνουν ή παρέχουν υπηρεσίες ψυχικής υγείας, οργανισμοί, πολιτικές).

Μηχανισμοί Διαδικασίας

Το τελικό στοιχείο του μοντέλου είναι οι 'Μηχανισμοί Διαδικασίας'. Πρόκειται για τους παράγοντες που έχουν επηρεάσει τη διαδικασία και για τις προκλήσεις που χρειάστηκε να αντιμετωπιστούν κατά την προσπάθεια εργασίας με πιο συμπαραγωγικό τρόπο. Στην περίπτωση του έργου STRENCO αυτά που επισημάνθηκαν ως θεμελιώδους

σημασίας στοιχεία της διαδικασίας συμπαραγωγικής εργασίας, είναι η συνεργασία, η αναγνώριση, ο διάλογος, η ακρόαση, η κοινή εξουσία, η λήψη αποφάσεων, η ισότητα, η ευελιξία, η διευκόλυνση, η αμοιβαιότητα, η υποστήριξη των ομοτίμων, η ιδιοκτησία, η εκπλήρωση του σκοπού, η καινοτομία, η παρότρυνση και η αλλαγή νοοτροπίας.

Τα ευρήματα από τη διαδικασία συμπαραγωγής STRENCO συνάδουν με εκείνα των τεσσάρων βασικών αξιών του Cahn, με την έννοια ότι τα άτομα αναγνωρίζονται ως θετικά στοιχεία, η εμπλοκή τους δεν θεωρείται πλέον ως δεδομένη, υπάρχει αμοιβαιότητα και επένδυση στο κοινωνικό κεφάλαιο (Cahn, 2008: 31). Όλοι οι εμπλεκόμενοι αξιολογήθηκαν ως εξίσου συνεισφέροντες, με κοινή εξουσία και συνεισφορά στη διαδικασία λήψης αποφάσεων (Rose & Kalathil, 2019). Εργάστηκαν τόσο με επίσημο όσο και με ανεπίσημο τρόπο, ακούγοντας ο ένας τον άλλο, με όρους αμοιβαίου σεβασμού. Η αμοιβαιότητα παρέμεινε ως βασικός συντελεστής σε όλη τη διάρκεια της συμπαραγωγής (Boyle, Slay, and Stephens, 2010), με την έννοια ότι οι συμμετέχοντες αντάλλασαν αμοιβαία, γνώσεις και εμπειρίες. Αυτό οδήγησε κατόπιν σε στήριξη των ομοτίμων και σε κοινωνική εκμάθηση. Ο ρόλος των παραγόντων διευκόλυνσης των δραστηριοτήτων των εβδομάδων Εντατικών Προγραμμάτων ήταν εγγενώς σημαντικός στην κινητοποίηση δέσμευσης και διαλόγου. Χρησιμοποιώντας την μάθηση με βάση την επίλυση προβλημάτων, οι συντονιστές επιλέχθηκαν βάσει του σκοπού των συνεδριών. Συνεισέφεραν επίσης με διάφορες εμπειρίες κατά τις ημέρες κατάρτισης, για παράδειγμα οι εμπειρογνώμονες “maaklab” καθοδήγησαν τις δραστηριότητες παιχνιδιοποίησης ή οι ομιλητές για θέματα ψυχικής υγείας. Δεδομένου ότι οι συντονιστές εστιάζουν στο μαθησιακό περιβάλλον της κοινότητας, χρειάζονται καλή γνώση και δεξιότητες επικοινωνίας για να έχουν αποτελεσματική διάδραση με τα μέλη της κοινότητας (Wenger et al., 2002). Χρειάστηκε επίσης ένας βαθμός ευελιξίας κατά τις εβδομάδες Εντατικών Προγραμμάτων και του έργου ώστε να υπάρχει περιθώριο για την περίπτωση απρόβλεπτων καταστάσεων.

Η αναγνώριση των ατόμων που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες και αξιοποιούν την δύναμη των δικτύων τους επισημάνθηκε ως ενδιαμέσο επίπεδο συμπαραγωγής από τους Needham & Carr’s (2008). Στο πλαίσιο του STRENCO, αυτό επεκτάθηκε στην ποικιλομορφία των συστημάτων φροντίδας υγείας, στην πολιτική και στις ικανότητες, εκφράζοντας έτσι την τριμερή συνεργασία μεταξύ των χωρών και των εθνικών πλαισίων. Ως μέρος της διαδικασίας, οι συμμετέχοντες ανέλαβαν πρωτοβουλία και συγκεκριμένα καθήκοντα, συνεισφέροντας στην ανάπτυξη των μαθησιακών πόρων (κοινό φάσμα δράσεων), κάτι που μπορεί να οδηγήσει σε αίσθημα εκπλήρωσης.

Στη ψυχική υγεία, η διαδικασία συμπαραγωγής εστιάζει στην επίτευξη ισοτιμίας και ισότητας μεταξύ των συμμετεχόντων, μέσω κοινής εξουσίας, προτύπων, ρόλων και σχέσεων (NDTi, 2016). Με αυτή την έννοια οι Κοινότητες Πρακτικής, παρείχαν ένα μέσο κανονικής δέσμευσης και συνέχειας των αμοιβαίων σχέσεων. Η υιοθέτηση νέων μαθησιακών προσεγγίσεων, θεωρείται επίσης ως τρόπος ενθάρρυνσης καλλιέργειας νέων ιδεών μεταξύ των συμμετεχόντων. Αυτή η ένταξη των συμμετεχόντων δημιούργησε όρους ισότιμης διάδρασης μεταξύ τους με την έννοια ότι η παιχνιδιοποίηση και η προσομοίωση ενθάρρυναν την κινητοποίηση και τη μεγαλύτερη συμμετοχή, βοήθησαν στην εξάλειψη των συνόρων και δεν λήφθηκαν υπόψη οι ιατροποιημένες ταυτότητες.

Μια άλλη θετική πτυχή των Κοινοτήτων Πρακτικής STRENCO είναι ότι οι συμμετέχοντες διαπραγματεύτηκαν ένα ‘κοινό πεδίο’ και αποποιήθηκαν τις ταυτότητές τους σε μια προσπάθεια δημιουργίας των σωστών προϋποθέσεων συμπαραγωγής στην εργασία τους, μειώνοντας με τον τρόπο αυτό τους κινδύνους θεσμικών κανόνων, ρόλων και πολιτισμικών προτύπων που αναμένεται να ακολουθούνται (NDTi, 2016).

Οι εταίροι του έργου STRENCO υιοθέτησαν μια άτυπη εκπαιδευτική στρατηγική για να διευκολύνουν την κοινωνική μάθηση. Η έννοια της εγκαθιδρυμένης μάθησης στο πλαίσιο μιας Κοινότητας Πρακτικής είναι σημαντική όταν οι λήπτες υπηρεσιών, οι φροντιστές, οι επαγγελματίες υγείας και το πανεπιστήμιο, ως εταίροι, διευκολύνουν τη δημιουργία γνώσης και αναζητούν τρόπους εργασίας. Τη στιγμή που η μάθηση συνδέεται με τη συμμετοχή στην Κοινότητα Πρακτικής, οι συμμετέχοντες μαθαίνουν μέσω της εμπιστοσύνης, των σχέσεων που διαμορφώνουν και μέσω της κοινής θεματολογίας (Lave & Wenger, 2002). Όλα αυτά τα στοιχεία ήταν ορατά στο πλαίσιο του έργου STRENCO. Οι συμμετέχοντες στις εβδομάδες Εντατικών Προγραμμάτων του STRENCO και οι εθνικές Κοινότητες Πρακτικής συνεισέφεραν με προσωπικές γνώσεις και εμπειρίες σχετικές με την ψυχική υγεία, οι οποίες επεκτάθηκαν μέσω της συμμετοχής στο STRENCO. Οι συμμετέχοντες ανέφεραν αυτεπίγνωση (*‘έμαθα να χαλαρώνω’*, *‘να εκτιμώ τις απόψεις των άλλων’*, *‘νοιώθω ότι θα μπορούσα να αλλάξω τον τρόπο εργασίας μου’*), μια σημαντική πτυχή προσωπικής ανάπτυξης, συμπαράγωγής και πορείας προς την ανάκαμψη. Αυτό μπορεί να έχει προκληθεί από τον αναστοχασμό κατά τις εβδομάδες των Εντατικών Προγραμμάτων και τη διαπραγμάτευση της προσωπικής/κοινοτικής ταυτότητας.

Προκλήσεις

Η εργασία σε ένα διεθνές πλαίσιο για τη συμπαράγωγή ικανοτήτων σχετικών με την ψυχική υγεία δημιούργησε προκλήσεις. Από πλευράς υπεύθυνων έργου/ακαδημαϊκής κοινότητας, οι οικονομικές επιπτώσεις, η χρονική δέσμευση και η εργασία από απόσταση παραμένουν μερικές από τις πιο δύσκολες πτυχές. Η αμοιβή των ληπτών των υπηρεσιών και των φροντιστών αποτέλεσε μια σημαντική πρόκληση.

Ένα άλλο εν δυνάμει πρόβλημα ήταν η χρονοβόρα φύση της ίδιας της συμπαράγωγής για την οποία απαιτείται ενεργή δέσμευση, συντονισμός, σχεδιασμός και εφαρμογή του έργου, εβδομάδες Εντατικών Προγραμμάτων και συνέχιση των Κοινοτήτων Πρακτικής. Επιπλέον, η συμμετοχική έρευνα προϋποθέτει εμπιστοσύνη και δημιουργία ικανοτήτων, κάτι που επίσης απαιτεί χρόνο από τους εμπλεκόμενους. Η εργασία από απόσταση μεταξύ των ιδρυμάτων προσέθεσε έναν ακόμη βαθμό περιπλοκότητας. Η COVID-19 είχε σημαντικές επιπτώσεις στον φόρτο εργασίας των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας, κάτι που με τη σειρά του επηρέασε τη διαθεσιμότητά τους για συμμετοχή στο έργο. Οι πιο σύντομες διαδικτυακές συναντήσεις και οι συνεχιζόμενες συζητήσεις μέσω Slack/emails επέτρεψαν στους ακαδημαϊκούς να συμμετάσχουν, να συνεισφέρουν ουσιαστικά και να προχωρήσουν.

Ένας σημαντικός περιορισμός στο έργο ήταν η δημιουργία μηχανισμών για τα υψηλότερα επίπεδα εμπλοκής και ένταξης των ληπτών υπηρεσιών και των μελών της οικογένειας σε έργα όπως το STRENCO. Από την πρώτη ήδη συνάντηση η πιο αξιοσημείωτη απουσία ήταν εκείνη της φωνής των ληπτών των υπηρεσιών στη διαδικασία εφαρμογής, κάτι που μεταφράστηκε κατόπιν σε σχέδια για υλοποίηση του έργου. Το είδος της πρόσκλησης για το έργο και το μοντέλο χρηματοδότησης αποτέλεσαν περιορισμό σχετικά με αυτό. Η πρόβλεψη ασφυκτικών οικονομικών παραμέτρων και κατηγοριών για τη συμπερίληψη όλων των εμπλεκόμενων ως μέρος της διαδικασίας δημιούργησε μια πρόκληση, με αποτέλεσμα την ανάγκη χρήσης δημιουργικών μέτρων για την επίλυση των προβλημάτων.

Για τους φοιτητές, ο φραγμός της γλώσσας αποτέλεσε την πλέον προβληματική πτυχή, με την έννοια ότι ορισμένοι ήταν αγκωμένοι με την επικοινωνία στην Αγγλική γλώσσα, αλλά παρόλα αυτά, μέσω της συμπαράγωγής αισθάνθηκαν μεγαλύτερη εμπιστοσύνη και ένας συμμετέχων ανέφερε μάλιστα βελτίωση της γνώσης της γλώσσας.

Στον σχεδιασμό του έργου θα πρέπει να υπολογίζεται μια συμπληρωματική στήριξη για λήπτες υπηρεσιών που εμπλέκονται στις εβδομάδες Εντατικών Προγραμμάτων.

Η εισαγωγή του ΓΚΠΔ/ Νόμου Προστασίας Δεδομένων (2018) είχε επιπτώσεις για την αποθήκευση στα ιδρύματα των δεδομένων/των εγγράφων, σχετικών με το έργο, και έπρεπε να προβλέπεται η κατάλληλη διαχείριση για την εξασφάλιση της ακεραιότητας, της εμπιστευτικότητας και της διαθεσιμότητας.

Επισημαίνεται ότι το Μοντέλο STRENCO χρειάστηκε να λάβει υπόψη του μια γεωγραφική βάση που επεκτείνεται στις τέσσερις γωνίες της Ευρώπης. Προέρχεται από μια διαφορετική βάση φροντίδας της ψυχικής υγείας με διαφορετικά συστήματα φροντίδας υγείας, το καθένα από τα οποία βρίσκεται σε διαφορετικό στάδιο αλλαγών. Εντούτοις, παρά τις διαφορετικές αυτές μεταβλητές και στοιχεία που τεκμηριώνονται σε προγενέστερη έρευνα, όπως οι ανταγωνιστικές μεταξύ τους προτεραιότητες, στόχοι και οι διεπιστημονικές αντιφάσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων στη συμπαραγωγή, στην περίπτωση του STRENCO, η εμπιστοσύνη και οι καλές σχέσεις μεταξύ των εταίρων βοήθησαν ώστε να ξεπεραστούν οι αποστάσεις και οι προκλήσεις. Όλοι οι συμμετέχοντες στο έργο STRENCO συμμετείχαν με έναν κοινό σκοπό, να ενδυναμώσουν δηλαδή τις ικανότητες στον τομέα της ψυχικής υγείας, αυτός ήταν ο στόχος με τον οποίο όλοι οι εμπλεκόμενοι ήταν σύμφωνοι.

Συμπέρασμα και Συστάσεις

Το Λογικό Μοντέλο STRENCO, ένα Τριμερές Μοντέλο εργασίας στην ψυχική υγεία, αποτελεί το αποτέλεσμα μιας επαναλαμβανόμενης διαδικασίας με την προσέγγιση έρευνας συμμετοχικής δράσης. Συνδύασε τη θεωρία με την πράξη, στην ανάπτυξη ενός οδηγού για την συμπαραγωγική εργασία με τους λήπτες υπηρεσιών, τα μέλη των οικογενειών, τους φροντιστές, τους εμπειρογνώμονες βάσει προσωπικής εμπειρίας, τους επαγγελματίες υγείας, τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας και τους φοιτητές, με σκοπό την ενδυνάμωση των ικανοτήτων εργασίας στον κλάδο της ψυχικής υγείας. Η ανάπτυξη του μοντέλου περιελάμβανε στοιχεία ερευνών, υλικά έργων, δεδομένα συνεδριάσεων, πρακτικά, αναστοχασμούς, καθώς επίσης και εκθέσεις του έργου από τη σύλληψή μέχρι την ολοκλήρωση του έργου. Οι αρχές των Κοινοτήτων Πρακτικής επηρέασαν όχι μόνο την ανάπτυξη των εθνικών Κοινοτήτων Πρακτικής, αλλά και το έργο STRENCO στο σύνολό του, το οποίο λειτούργησε σαν μια Κοινότητα Πρακτικής που διευκόλυνε την δημιουργία γνώσης και εξερεύνησε νέους τρόπους εργασίας. Ενδυνάμωσε τις εργασιακές σχέσεις και κινητοποίησε την ενεργή συμμετοχή και τη διαρκή δέσμευση.

Καθοδηγούμενοι από τη γνώση, την κατανόηση και τις εμπειρίες που προέκυψαν κατά τη διάρκεια του έργου STRENCO, συνιστούμε τα εξής:

- Η εφαρμογή του μοντέλου αυτού αναφέρεται στην καθοδήγηση, τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση της συμπαραγωγής και στην υποστήριξη και τη διαμόρφωση μιας ατομοκεντρικής, συμπαραγωγικής, αποτελεσματικής και ασφαλούς φροντίδας ψυχικής υγείας καθώς και καλύτερης υγείας και ευημερίας για τα άτομα που κάνουν χρήση των υπηρεσιών ψυχικής υγείας.
- Εξέταση του πλαισίου μέσα στο οποίο αναπτύσσεται το έργο (ανάλυση κατάστασης) για τον προσδιορισμό ενδεχόμενων περιορισμών και παγίδων.
- Χρήση Κοινοτήτων Πρακτικής ως μέσο εγκαθιδρυμένης μάθησης, μόνιμη δέσμευση και συνέχιση των αμοιβαίων σχέσεων.

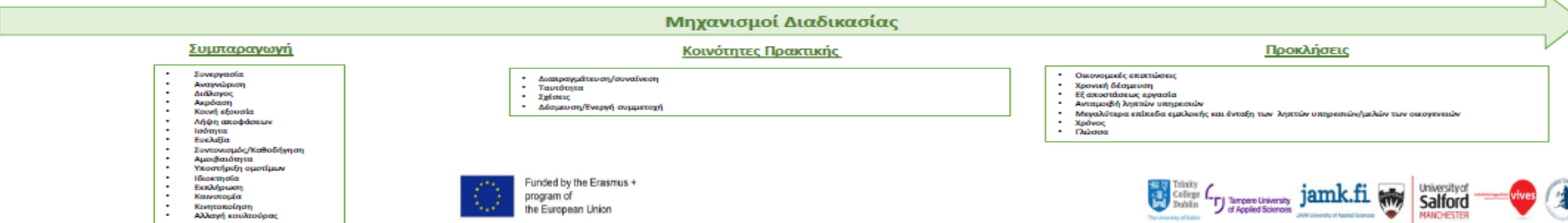
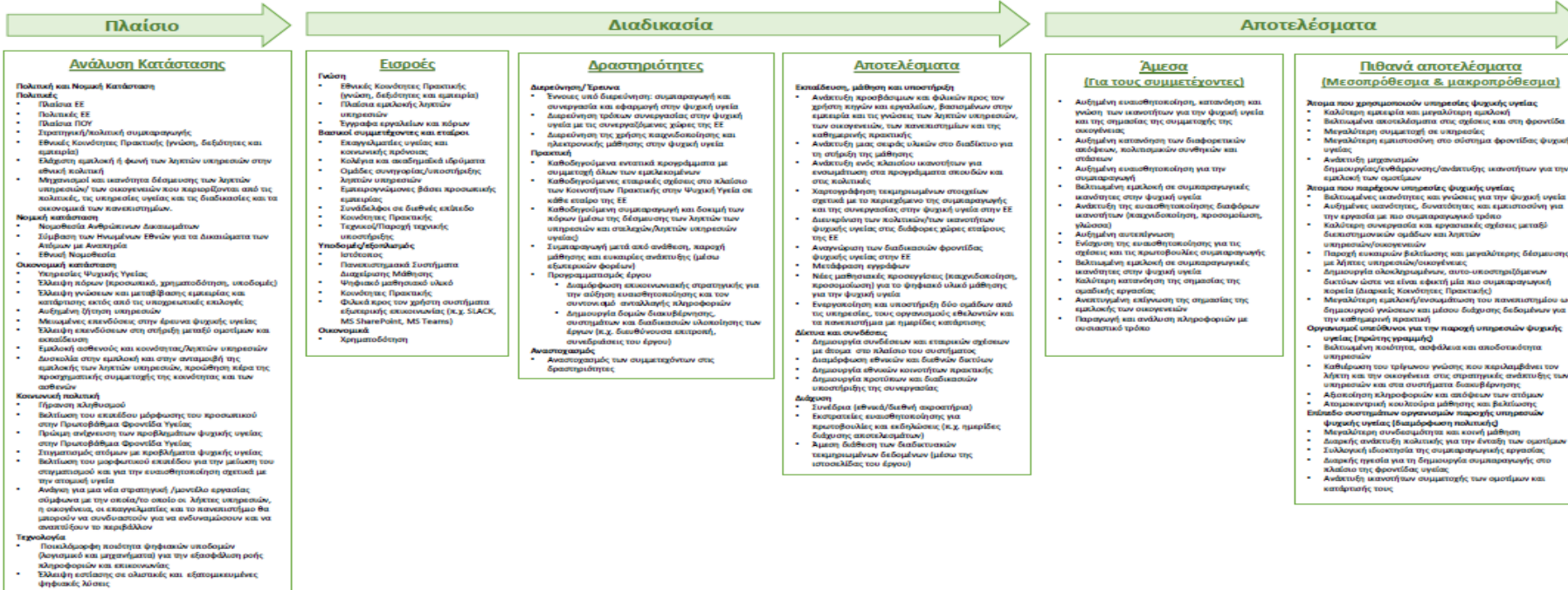
- Υιοθέτηση μίας συμμετοχικής προσέγγισης για την επικαιροποίηση των λογικών μοντέλων ως προς τη δυνατότητα εφαρμογής και συνάφειας.
- Προσεκτικές ενέργειες, σχετικά με τη πιθανότητα προκλήσεων κατά τη συμπαραγωγική εργασία, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης, της ευημερίας, της αμοιβής των ληπτών υπηρεσιών και των φροντιστών, της χρονικής δέσμευσης και άλλων απρόβλεπτων γεγονότων (π.χ. COVID-19).
- Επιλογή των κατάλληλων ψηφιακών τεχνολογιών για τη διατήρηση συνεχούς επικοινωνίας και συνεργασίας και εξάλειψη των φραγμών που δημιουργούνται από την εξ αποστάσεως εργασία.
- Συμπερίληψη πρόσθετων δυνατοτήτων στους προϋπολογισμούς των έργων, σύμφωνα με τις οποίες θα ληφθούν δεόντως υπόψη οι στενές οικονομικές παράμετροι και κατηγορίες ώστε να συμπεριληφθούν όλες οι κατηγορίες εμπλεκομένων και να εξασφαλιστεί ότι οι λήπτες υπηρεσιών θα συμμετέχουν στη διαδικασία (αρχίζοντας με τη διαδικασία εφαρμογής).
- Για έργα τα οποία χρειάζονται μετάφραση να υπάρχει υψηλότερος προϋπολογισμός για τις μεταφράσεις.

Ευχαριστίες

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε το Erasmus+ για τη χρηματοδότηση του έργου. Είμαστε ευγνώμονες για τη συνεχή στήριξη και την εμπειρία που προσέφεραν οι λήπτες υπηρεσιών, οι φοιτητές, οι επαγγελματίες υγείας και όλα τα μέλη των εθνικών κοινοτήτων πρακτικής. Ειδικότερα, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον Δρ. Gary Lamph, για τη συνεισφορά του κατά τη διάρκεια των αρχικών σταδίων του έργου.

Το Λογικό Μοντέλο STRENCO για Τριμερή Εργασία στην Ψυχική Υγεία

Το Όραμα STRENCO: Για στήριξη και για πιο ατομικεντρική, συμπαραγωγική, αποτελεσματική και ασφαλή φροντίδα ψυχικής υγείας καθώς για καλύτερη υγεία και ευημερία των ατόμων που χρησιμοποιούν υπηρεσίες ψυχικής υγείας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί από λίγες υπηρεσιών και μελών των οικογενειών που δημιουργούν εταυρικά σχέση με άτομα που παράγουν κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες υγείας, εκπαιδευτικούς και ερευνητές που χρησιμοποιούν σε μεγαλύτερο βαθμό συμπαραγωγικές/συνεργατικές σχέσεις. Για τον σκοπό αυτό απαιτείται χρήση επικοινωνίας, συνεργασίας, συμπαραγωγής, ηγεσίας και οργανωτικής και συστημικής προσέγγισης.

Βιβλιογραφία

- Boyle, D., Slay, J., & Stephens, L. (2010). *Public Services Inside Out: Putting Coproduction into Practice*. London Nesta
- Cahn, E. (2008). 'Foreword: A commentary from the United States' in Stephens, L; Ryan-Collins, J and Boyle, D, *Co-production: A manifesto for growing the core economy* London, New Economics Foundation
- Lave, J., & Wenger, E. (2002). *Situated learning: Legitimate peripheral participation (Learning in doing)*. Cambridge: Cambridge University Press
- National Development Team for Mental Health. (2016). *Practical Guide: Progressing transformative co-production in mental health*. Bath. https://www.ndti.org.uk/assets/files/MH_Coproduction_guide.pdf
- Needham, C & Carr, S. (2009). SCIE research briefing 31: co-production: an emerging evidence base for adult social care transformation.
- Rose, D., & Kalathil, J. (2019). Power, Privilege and Knowledge: The Untenable Promise of Co-production in Mental "Health". *Frontiers In Sociology*, 4. doi: 10.3389/fsoc.2019.00057
- Slay, J., & Stephens, L. (2013). *Co-production in mental health: a literature review*. London: New Economics Foundation.
- Wenger, E. (1998). *Communities of practice: Learning, meaning, and identity* (Learning in doing. social, cognitive, and computational perspectives). Cambridge: Cambridge University Press.